

A tanári záróvizsga tételei
a német és nemzetiségi német nyelv és kultúra
osztatlan tanárképzés nappali tagozatán

A) Allgemeine germanistische Inhalte/Kenntnisse [Általános germanisztikai tartalmak/ismeretek]:

Sprachwissenschaft [Nyelvtudomány]

1. Psycholinguistik: Sprachentstehung und Spracherwerb; Produktion und Rezeption sprachlicher Äußerungen; Sprache und Denken [Pszicholingvisztika: a nyelv keletkezése és elsajátítása; a nyelvi megnyilatkozások keletkezése és megértése; nyelv és gondolkodás]
2. Soziolinguistik: Zusammenhang von Sozialstruktur und Sprachverwendung; schichtenspezifische Redeweisen und ihre Konsequenzen im Unterricht [Szociolingvisztika: a szociális struktúra és a nyelvhasználat kapcsolata; rétegspecifikus nyelvhasználat és következményei az oktatásban]
3. Syntax: traditionelle und moderne Satzanalysen (Dependenzgrammatik; Konstituentenstrukturgrammatik; Generative Transformationsgrammatik) [Mondattan: tradicionális és modern mondatelemzések (függőségi nyelvtan; közvetlen összetevős elemzés; generatív grammatika)]
4. Textlinguistik: Untersuchungsmethoden der Textsyntax, der Textsemantik und der Textpragmatik [Szövegnyelvészet: a szövegsyntax, a szövegsemantika és a szövegpragmatika vizsgálati módszerei]
5. Kontrastive Linguistik: Sprachtypologie; Methoden und Ergebnisse der kontrastiven Grammatik, Lexikologie und Phraseologie [Kontrasztív nyelvészet: nyelvtipológia; a kontrasztív grammatika, lexikológia és frazeológia módszerei és eredményei]

Literaturwissenschaft [Irodalomtudomány]

6. Geschichte der deutschsprachigen Literaturen 1.: Mittelalter – Weimarer Klassik. Ausführliche Darstellung einer Epoche nach Wahl. Interpretative (und methodisch reflektierte) Darstellung eines repräsentativen Werkes der Epoche. [A német nyelvű irodalmak története 1.: A középkortól a weimari klasszikáig. Egy szabadon választott korszak részletes bemutatása. A korszak egy jellemző szövegének elemző, értelmező (és módszertanilag reflektált) bemutatása.]
7. Geschichte der deutschsprachigen Literaturen 2.: Romantik – Gegenwart. Ausführliche Darstellung einer Epoche nach Wahl. Interpretative (und methodisch reflektierte) Darstellung eines repräsentativen Werkes der Epoche. [A német nyelvű irodalmak története 2.: A romantikától napjainkig. Egy szabadon választott korszak részletes bemutatása. A korszak egy jellemző szövegének elemző, értelmező (és módszertanilag reflektált) bemutatása.]
8. Darstellung eines literaturwissenschaftlichen Ansatzes nach Wahl (in Vorbereitung auf die Prüfung soll eine übersichtliche schriftliche Zusammenfassung des Ansatzes angefertigt werden, die in der Prüfung präsentiert wird); Illustrierung der Anwendbarkeit des Ansatzes anhand eines frei gewählten Textes. [Egy szabadon választott irodalomelméleti koncepció bemutatása (a vizsgára való előkészületek során írásban el kell készíteni a koncepció egy jól áttekinthető összefoglalóját, amit a vizsgán prezentálni kell); az elmélet alkalmazása egy szabadon választott szöveg értelmezéséhez.]

B) Nationalitätenkunde [Nemzetiségi tartalmak/ismeretek]

1. Die Sprachverwendung der Ungarndeutschen (sprachhistorische Grundlagen, II. Lautverschiebung, Einteilung der deutschen Dialekte, Merkmale ungarndeutscher Dialekte) [A magyarországi németek nyelvhasználata (nyelvtörténeti háttér, II. hangeltolódás, német nyelvjárások elhelyezkedése, magyarországi német nyelvjárások ismérvei)]

2. Ungarndeutsche Geschichte 1.: Deutsch-ungarische Beziehungen im Mittelalter und in der frühen Neuzeit; Deutsche Neuansiedlung im 18. Jahrhundert; das ungarländische Deutschtum im Reformzeitalter, während der Revolution und des Freiheitskampfes 1848-49 und in der Zeit der Österreichisch-Ungarischen Monarchie; das ungarländische Deutschtum im Ersten Weltkrieg; die neue Lage nach dem Friedensvertrag von Trianon. [A magyarországi németek története 1.: Magyar-német kapcsolatok a középkorban és a kora-újkorban; betelepítés a 18. sz.-ban; a magyarországi németek a reformkorban, 1848-49-ben és az Osztrák-Magyar Monarchia korában; a magyarországi németek története az I. világháború idején; a trianoni békeszerződés hatása a nemzetiségi politikára.]

3. Ungarndeutsche Geschichte 2.: Das Ungarndeutschtum in der Zwischenkriegszeit und im Zweiten Weltkrieg; Deportation, Vertreibung, Enteignung 1945-48. [A magyarországi németek története 2.: A magyarországi németek története a két világháború között és a II. világháborúban; a magyarországi németek története 1945 és 1948 között (deportáció, vagyonek Kobzás).]

4. Ungarndeutsche Geschichte 3.: Das Ungarndeutschtum zwischen 1949-89 (die Minderheitenpolitik des sozialistischen Ungarns); nach der Wende (Nationalitätengesetze); Selbstorganisation und Institutionen der Gegenwart. [A magyarországi németek története 3.: A magyarországi németek története 1949 és 1989 között (a szocialista Magyarország nemzetiségi politikája); nemzetiségi politika a rendszerváltás után (nemzetiségi törvények); a magyarországi németek jelenkori önszerveződése és intézményei.]

5. Identitätsproblematik: Identitätsdefinitionen. Ethnische Merkmalsgruppen und ethnische Sozialgruppen (W. Aschauer). Ethnische und nationale Identität der Ungarndeutschen (Bindorffer Gy.). Typologie der ungarndeutschen Identitätsformen (G. Seewann). [Identitätsproblematika: Identitásdefiníciók. Etnikai jegyeket hordozó csoportok és etnikai szociális csoportok (W. Aschauer). A magyarországi németek identitásának etnikai és nemzeti kategóriái (Bindorffer Gy.). A magyarországi németek identitásformái (G. Seewann).]

6. Ungarndeutsche Literatur 1.: Deutschsprachige Tendenzen der ungarndeutschen Literatur seit den 1970er Jahren. [A magyarországi németek irodalma 1.: A magyarországi németek német nyelvű irodalma az 1970-es évektől napjainkig.]

7. Ungarndeutsche Literatur 2.: Ungarischsprachige Tendenzen. [A magyarországi németek irodalma 2.: Magyar nyelvű tendenciák.]

C) Fachdidaktik [Szakmódszertan]

1. Die wichtigsten Methoden und Ansätze des fremdsprachlichen Deutschunterrichts [A német mint idegen nyelv tanításának legfontosabb módszerei]

2. Lernautonomie und Lernstrategien [Önálló nyelvtanulás, nyelvtanulási stratégiák]

3. Entwicklung und Förderung der Sprachrezeption (Hören, Lesen) [A szövegértés fejlesztése (beszédértés, olvasásértés)]

4. Entwicklung und Förderung der Sprachproduktion (Sprechen, Schreiben) [A szövegalkotás fejlesztése (beszédképesség, íráskéesség)]

- 5. Problematik der Wortschatzarbeit [A szókincsfejlesztés elmélete és gyakorlata]**
- 6. Grammatikvermittlung im kommunikativen Deutschunterricht [A nyelvtan tanítása a kommunikatív németoktatásban]**
- 7. Entwicklung und Förderung der interkulturellen Kompetenz [Az interkulturális kompetencia fejlesztése]**
- 8. Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung [Tantervi követelmények és a pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése]**
- 9. Testen, Prüfen, Evaluieren [Az értékelés problematikája]**
- 10. Arbeits- und Sozialformen im Vergleich [Szervezeti és munkaformák a tanítási-tanulási folyamatban]**

A tanári záróvizsga tételei
a német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára
osztott mesterképzés következő formáiban
(a tanulmányaikat 2022. szeptember 1. után kezdett hallgatók
számára):

1.) 120 kreditpontos (4 féléves) levelező képzés (tanítói szakképzettséget követő tanári szakképzettséget adó mesterképzés)

2.) 120 kreditpontos (4 féléves) levelező képzés (tanári szakképzettséget követő újabb, azaz más (német) szakos tanári oklevelet adó mesterképzés)

A) Allgemeine germanistische Inhalte/Kenntnisse [Általános germanisztikai tartalmak/ismeretek]:

Sprachwissenschaft [Nyelvtudomány]

1. Psycholinguistik: Sprachentstehung und Spracherwerb; Produktion und Rezeption sprachlicher Äußerungen; Sprache und Denken [Pszicholingvisztika: a nyelv keletkezése és elsajátítása; a nyelvi megnyilatkozások keletkezése és megértése; nyelv és gondolkodás]

2. Soziolinguistik: Zusammenhang von Sozialstruktur und Sprachverwendung; schichtenspezifische Redeweisen und ihre Konsequenzen im Unterricht [Szociolingvisztika: a szociális struktúra és a nyelvhasználat kapcsolata; rétegspecifikus nyelvhasználat és következményei az oktatásban]

3. Syntax: traditionelle und moderne Satzanalysen (Dependenzgrammatik; Konstituentenstrukturgrammatik; Generative Transformationsgrammatik) [Mondattan: tradicionális és modern mondatelemzések (függőségi nyelvtan; közvetlen összetevős elemzés; generatív grammatika)]

4. Textlinguistik: Untersuchungsmethoden der Textsyntax, der Textsemantik und der Textpragmatik [Szövegnyelvészet: a szövegszintaxis, a szövegszemantika és a szövegpragmatika vizsgálati módszerei]

5. Kontrastive Linguistik: Sprachtypologie; Methoden und Ergebnisse der kontrastiven Grammatik, Lexikologie und Phraseologie [Kontrasztív nyelvészet: nyelvtipológia; a kontrasztív grammatika, lexikológia és frazeológia módszerei és eredményei]

Literaturwissenschaft [Irodalomtudomány]

6. Geschichte der deutschsprachigen Literaturen 1.: Mittelalter – Weimarer Klassik. Ausführliche Darstellung einer Epoche nach Wahl. Interpretative (und methodisch reflektierte) Darstellung eines repräsentativen Werkes der Epoche. [A német nyelvű irodalmak története 1.: A középkortól a weimari klasszikáig. Egy szabadon választott korszak részletes bemutatása. A korszak egy jellemző szövegének elemző, értelmező (és módszertanilag reflektált) bemutatása.]

7. Geschichte der deutschsprachigen Literaturen 2.: Romantik – Gegenwart. Ausführliche Darstellung einer Epoche nach Wahl. Interpretative (und methodisch reflektierte) Darstellung eines repräsentativen Werkes der Epoche. [A német nyelvű irodalmak története 2.: A romantikától napjainkig. Egy szabadon választott korszak részletes bemutatása. A korszak egy jellemző szövegének elemző, értelmező (és módszertanilag reflektált) bemutatása.]

B) Nationalitätenkunde [Nemzetiségi tartalmak/ismeretek]

1. Die Sprachverwendung der Ungarndeutschen (sprachhistorische Grundlagen, II. Lautverschiebung, Einteilung der deutschen Dialekte, Merkmale ungarndeutscher Dialekte) [A magyarországi németek nyelvhasználata (nyelvtörténeti háttér, II. hangeltolódás, német nyelvjárások elhelyezkedése, magyarországi német nyelvjárások ismérvei)]

2. Ungarndeutsche Geschichte 1.: Deutsch-ungarische Beziehungen im Mittelalter und in der frühen Neuzeit; Deutsche Neuansiedlung im 18. Jahrhundert; das ungarländische Deutschtum im Reformzeitalter, während der Revolution und des Freiheitskampfes 1848-49 und in der Zeit der Österreichisch-Ungarischen Monarchie; das ungarländische Deutschtum im Ersten Weltkrieg; die neue Lage nach dem Friedensvertrag von Trianon. [A magyarországi németek története 1.: Magyar-német kapcsolatok a középkorban és a kora-újkorban; betelepítés a 18. sz.-ban; a magyarországi németek a reformkorban, 1848-49-ben és az Osztrák-Magyar Monarchia korában; a magyarországi németek története az I. világháború idején; a trianoni békeszerződés hatása a nemzetiségi politikára.]

3. Ungarndeutsche Geschichte 2.: Das Ungarndeutschtum in der Zwischenkriegszeit und im Zweiten Weltkrieg; Deportation, Vertreibung, Enteignung 1945-48. [A magyarországi németek története 2.: A magyarországi németek története a két világháború között és a II. világháborúban; a magyarországi németek története 1945 és 1948 között (deportáció, vagyonelkobzás).]

4. Ungarndeutsche Geschichte 3.: Das Ungarndeutschtum zwischen 1949-89 (die Minderheitenpolitik des sozialistischen Ungarns); nach der Wende (Nationalitätengesetze); Selbstorganisation und Institutionen der Gegenwart. [A magyarországi németek története 3.: A magyarországi németek története 1949 és 1989 között (a szocialista Magyarország nemzetiségi politikája); nemzetiségi politika a rendszerváltás után (nemzetiségi törvények); a magyarországi németek jelenkori önszerveződése és intézményei.]

5. Identitätsproblematik: Identitätsdefinitionen. Ethnische Merkmalsgruppen und ethnische Sozialgruppen (W. Aschauer). Ethnische und nationale Identität der Ungarndeutschen (Bindorffer Gy.). Typologie der ungarndeutschen Identitätsformen (G. Seewann). [Identitätsproblematika: Identitásdefiníciók. Etnikai jegyeket hordozó csoportok és etnikai szociális csoportok (W. Aschauer). A magyarországi németek identitásának etnikai és nemzeti kategóriái (Bindorffer Gy.). A magyarországi németek identitásformái (G. Seewann).]

6. Ungarndeutsche Literatur 1.: Deutschsprachige Tendenzen der ungarndeutschen Literatur seit den 1970er Jahren. [A magyarországi németek irodalma 1.: A magyarországi németek német nyelvű irodalma az 1970-es évektől napjainkig.]

7. Ungarndeutsche Literatur 2.: Ungarischsprachige Tendenzen. [A magyarországi németek irodalma 2.: Magyar nyelvű tendenciák.]

C) Fachdidaktik [Szakmódszertan]

- 1.** Die wichtigsten Methoden und Ansätze des fremdsprachlichen Deutschunterrichts [A német mint idegen nyelv tanításának legfontosabb módszerei]
- 2.** Lernautonomie und Lernstrategien [Önálló nyelvtanulás, nyelvtanulási stratégiák]
- 3.** Entwicklung und Förderung der Sprachrezeption (Hören, Lesen) [A szövegértés fejlesztése (beszédértés, olvasásértés)]
- 4.** Entwicklung und Förderung der Sprachproduktion (Sprechen, Schreiben) [A szövegalkotás fejlesztése (beszédkészség, íráskészség)]
- 5.** Problematik der Wortschatzarbeit [A szókincsfejlesztés elmélete és gyakorlata]
- 6.** Grammatikvermittlung im kommunikativen Deutschunterricht [A nyelvtan tanítása a kommunikatív németoktatásban]
- 7.** Entwicklung und Förderung der interkulturellen Kompetenz [Az interkulturális kompetencia fejlesztése]
- 8.** Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung [Tantervi követelmények és a pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése]
- 9.** Testen, Prüfen, Evaluieren [Az értékelés problematikája]
- 10.** Arbeits- und Sozialformen im Vergleich [Szervezeti és munkaformák a tanítási-tanulási folyamatban]

A tanári záróvizsga tételei

**német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára
osztott mesterképzés következő formáiban
(a tanulmányaikat 2022. szeptember 1. után kezdett hallgatók
számára):**

1.) 120 kreditpontos, osztott, 4 féléves levelező tagozatos tanári mesterképzés (alapszakos szakképzettséget követő tanári szakképzettséget adó mesterképzés)

2.) 60 kreditpontos, osztott, 2 féléves levelező tagozatos tanári mesterképzés (alapszakos szakképzettséget követő, tanári szakképzettséget adó mesterképzés)

A) Allgemeine germanistische Inhalte/Kenntnisse [Általános germanisztikai tartalmak/ismeretek]:

Sprachwissenschaft [Nyelvtudomány]

1. Kontrastive Linguistik: Sprachtypologie [Kontrasztív nyelvészet: nyelvtipológia]
2. Kontrastive Grammatik [Kontrasztív grammatika]
3. Kontrastive Lexikologie [Kontrasztív lexikológia]
4. Kontrastive Phraseologie [Kontrasztív frazeológia]

Literaturwissenschaft [Irodalomtudomány]

5. Literaturdidaktische Analyse von drei selbst ausgewählten Werken der deutschsprachigen Kinder- und Jugendliteratur [Három szabadon választott gyermek- és ifjúsági irodalmi mű irodalomdidaktikai elemzése]

B) Nationalitätenkunde [Nemzetiségi tartalmak/ismeretek]

1. Die Sprachverwendung der Ungarndeutschen (sprachhistorische Grundlagen, II. Lautverschiebung, Einteilung der deutschen Dialekte, Merkmale ungarndeutscher Dialekte) [A magyarországi németek nyelvhasználata (nyelvtörténeti háttér, II. hangeltolódás, német nyelvjárások elhelyezkedése, magyarországi német nyelvjárások ismérvei)]
2. Die wichtigsten Meilensteine der ungarndeutschen Geschichte [A magyarországi németek történetének legfontosabb mérföldkövei]
3. Tendenzen der ungarndeutschen Literatur [Tendenciák a magyarországi németek irodalmában]

C) Fachdidaktik [Szakmódszertan]

1. Die wichtigsten Methoden und Ansätze des fremdsprachlichen Deutschunterrichts [A német mint idegen nyelv tanításának legfontosabb módszerei]

- 2. Lernautonomie und Lernstrategien [Önálló nyelvtanulás, nyelvtanulási stratégiák]**
- 3. Entwicklung und Förderung der Sprachrezeption (Hören, Lesen) [A szövegértés fejlesztése (beszédértés, olvasásértés)]**
- 4. Entwicklung und Förderung der Sprachproduktion (Sprechen, Schreiben) [A szövegalkotás fejlesztése (beszédkészség, íráskészség)]**
- 5. Problematik der Wortschatzarbeit [A szókincsfejlesztés elmélete és gyakorlata]**
- 6. Grammatikvermittlung im kommunikativen Deutschunterricht [A nyelvtan tanítása a kommunikatív németoktatásban]**
- 7. Entwicklung und Förderung der interkulturellen Kompetenz [Az interkulturális kompetencia fejlesztése]**
- 8. Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung [Tantervi követelmények és a pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése]**
- 9. Testen, Prüfen, Evaluieren [Az értékelés problematikája]**
- 10. Arbeits- und Sozialformen im Vergleich [Szervezeti és munkaformák a tanítási-tanulási folyamatban]**